

igaz. Ha nem igaz, akkor nem kell mentő akció és nem kell béke. Am ha igaz, miként juthatott ez az országrész ebbe a súlyos helyzetbe, hogy sem az erdélyi magyar társadalom, sem képviselői, sem az Emke, mely hasonló intézeteink közül a leghatalmasabb és legrégebb, e gonosz fejlődést föltartóztatni nem tudta? Nem tette meg, rosszul tette meg a kötelességét? Nem akarunk bírni, de konstatáljuk, hogy emésztő belháború és torzalkodás dölja hosszú évek óta ez egyesület életét és ez a példa nem egyedül való, mert lassankint országos tünnetté, általános szokássá vált az ilyen eset. Ahelyett, hogy vállaltatva, egyetértve a maguk dolgát sikerrel és dicsőséggel végeznék, maguk közt veszekedve, mikor egy vezérállásban levő politikus szerencsét próbál a kérdéssel, — vészkiáltást hallatnak végig az országon és gyanút keltenek.

Egyéb se kell már, mint hogy a politikát dúló visszavonás a kulturegyesületekbe is betörjön, aztán az irodalmi társaságokba, aztán a tudományba, hogy semmire maradjon ebben az országban fertőzetlenül.

Mert már alig marad.

És még mindig nem akarjuk tudni, hogy voltaképpen kivel is kell békét kötni . . .

Szeged beruházási programja.

(3 millió 850,000 korona kell a városnak 1914-ben. — Vita a pénzügyi bizottságban a beruházási programról.)

(Saját tudósítónktól.) Pénteken délután négy órakor a pénzügyi bizottság Bokor Pál helyettes-polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a város aktuális pénzügyi kérdéseivel foglalkoztak. Legelsősorban is Balogh Károly pénzügyi tanácsos részletesen kidolgozott beruházási programjával, a melyet a *Delmagyarország* csütörtöki számában egész terjedelmében ismertettünk. A pénzügyi bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak azoknak a beruházásoknak a megvalósítására kell fedezetet teremteni, amelyekre 1914-ben kerül a sor, a többről pedig annak idején gondoskodik majd a város.

— Mit szólnának az urak hozzá — kérdezte az előadó tanácsos, — ha egy külföldi pénzcsoport olyan ajánlattal jönne, hogy hajlandó tizenhat milliós kölcsönt folyósítani a városnak.

— Kedvező feltételek esetén nagyon szívesen beszélhetünk róla, — mondták a bizottság tagjai.

Az előadó tanácsos további kijelentései azt a hitet keltették a bizottságban, hogy egy nagyon előnyös külföldi kölcsön kínálkozik a városnak. Tizenhat millió, 96-os árfolyammal, ötven évre, 5.25 százalékos annuitással. Hogy határozott ajánlatról van-e szó, vagy sem, arról az előadó tanácsos nem nyilatkozott, csupán annyit mondott, hogy most még nem kíván az ügy részletei felől a nyilvánosság előtt beszámolni. A beruházási program körül folytatott vitáról és az ülésen szóba került egyéb ügyekről az alábbiakban számolunk be:

Az ülés megnyitása után Bokor Pál helyettes-polgármester elnök azt mondta, hogy a bizottságnak tulajdonképpen nem ar-

ról kell határozni, hogy hogyan szerezzük meg a beruházásokra szükséges pénzt, hanem arról, hogy melyek azok a szükségletek, amelyeket még ebben az évben kielégíteni kell. Fölhívta az elnök a bizottság tagjait, hogy a kérdéssel óvatosan bánjanak, nehogy olyan szükségleteket is besorozzanak a létesítendő intézmények közé, amelyekre esetleg nem lesz fedezet, mert így könnyen föllborulás következhetne be a város pénzügyi háztartásában.

Kiss Arnold azt mondja, hiába állapítja meg a bizottság, hogy milyen intézmények megvalósítását tartja szükségesnek, ha egyszer nincs pénz.

(A tanácsos előterjesztése.)

Balogh Károly azt mondja, azért kell megállapítani, hogy melyek a legsürgősebb beruházások, hogy tudjuk, mekkora kölcsönt vegyen föl a város. Ezután előterjesztette a beruházási programról szóló javaslatát amelyet lapunk mai számában egész terjedelmében ismertettünk. A programból ezúttal csak azokat a beruházásokat közöljük, amelyeket a javaslat 1914-ben megvalósítandóknak tart. Ezek:

1. A tüzerlaktanya építési költsége 2.200.000; 2. az 1912. évi burkolási ideiglenes kölcsön visszatérítése a fogadalmi templomalapnak 700.000; 3. a vasuti palotának pótkölcsöne, visszatérítendő a zenede építési alapjának 300.000; 4. a vágóhid végleges kiépítésére 350.000; 5. a zeneiskola pótkölcsöne 300.000; összesen: 3.850.000 korona.

Ezen kölcsönhöz még hozzá számítandó a beszerzési költség, árfolyam veszteség, illeték stb. 450.000; lenne a felveendő kölcsön összege: 4.300.000 korona.

Nézetem szerint a most felsoroltakon kívül, még a folyó évben megkezdendő lenne:

6. A város általános csatornázásának kiépítése, e munkához a tervezet szerint szükséges 6.000.000 és ezzel kapcsolatosan az egész városra kiterjedő magasnyomású vízvezeték, ennek költségére szükséges mintegy 3.000.000, ezen két közmű létesítésére szükséges tehát 9.000.000 korona.

Az 1—6. tétel alattiak megvalósításához tehát összesen kellene 14.200.000 korona kölcsön, amelynek annuitásai fedezésére 50 éven keresztül kell biztosítani költségvetésileg évi 775.060 koronát.

(Vita a program körül.)

Az előterjesztés után Weiner Miksa szól hozzá a tárgyhöz. A kamatláb leszállításának az eredményét — mondták — most még nem látjuk, éppen ezért nem tartja helyes és célszerű pénzügyi politikának, hogy most nagyobb kölcsönkötelezettséget vállaljon a város. A mai drága viszonyok erre nem alkalmasak. Azt indítványozza, hogy várjon a város, amíg belföldi pénzt kap. Különben is — ugymond — sem a tüzerlaktanya, sem a zenepalota tervei nincsenek még készen, ezekkel is várhat még a város. Tapasztalása szerint 1 millió 350.000 korona az az összeg, amire sürgősen szükség van s ajánlja, hogy csupán ennek az összegnek a megszerzését javasolja a bizottság a közgyűlésnek. Becsey Károly dr. Weiner Miksa álláspontjához csatlakozik. Szerinte is addig, míg a kormány hozzájárulását nélkülözi a város a zenepalota ügyében és a tüzerlaktanya tervei sem készültek el, mindkettőnek a fedezetéről korai gondoskodni. Az egyedüli tétel az első pontban, amelyre fedezet kell, a fogadalmi templomalapnak visszatérítendő 700.000 korona.

Rósa Izsó dr. szerint biztosítani kell magát a városnak arra az esetre, hogy ha akár a tüzerlaktanya, akár a zenepalota építésének ideje elérkezik, a szükséges összeg rendelkezésére álljon. Nem arról van szó, hogy most vegyünk fel kölcsönt, hanem arról, hogy a város biztos legyen benne, hogy kapni fog akkora összeget, amekkorára szüksége lesz. Őva inti azonban a tanácsos attól, hogy amortizációs kölcsönökkel lekösse a várost, inkább lebegő kölcsönből fedezzék majd a felmerülő szükségleteket.

Bokor Pál azt mondja, olyan pénzintézetet nem fog találni a város, amely egy esztendőre előre lekösse magát. Balogh Károly szerint a tanácsnak csak arra van szüksége,

hogy felhatalmazást kapjon az 1914-ben szükséges beruházások fedezésére a közgyűléstől. A tanács azt mondja, meg kell valósítani mindazokat a terveket, amiket az előterjesztés első pontja felsorol — erre tehát pénz kell, a pénz előteremtésével pedig bízik meg a tanácsot. Holtzer Tivadar legelsősorban fölépítendőnek tartja a nagykórházat s azután az előterjesztésben foglalt intézményeket. Indítványozza, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot, hogy nagyobb kölcsön előteremtésével foglalkozzék és evégből igenis keresse meg a külföldi nagy pénzintézeteket, tájékoztassa őket, hogy itt van egy virágzó, hatalmas város, amelynek 70 ezer hold földje van, amely ennél fogva elsőrendű garanciákat tud nyújtani s bizonyos benne, hogy ilyen módon a kölcsönszerzés sikerrel fog járni. A külföld egyáltalán nem tud rólnk, éppen ezért kell, hogy tájékoztassuk magunkról. Becsey Károly dr. ajánlja a bizottságnak, hogy a zenepalota tételét kapcsolják ki a folyó évi beruházási programból. Funták Károly nagy hiányt talál a programban. Nem látja benne a városias fejlődés alapját, amely abban áll, hogy igenis, minél előbb minden közmunkát végre kell hajtani. Ha így halad a város, még ötven év múlva is falu lesz. Munka egyáltalán nincs, a bizottságnak ezért szem előtt kellene tartania azt is, hogy a közmunkák mielőbb a szegedi adófizető polgárok kezére jussanak. Rósa Izsó dr. felszólalása után a bizottság az 1914. évi megállapított beruházási programot elfogadta olyan kikötéssel azonban, hogy a zenepalota építését csak abban az esetben veszi programba, ha az állam a 300.000 korona segélyt kiutalja.

(Tizenhat milliós ajánlat.)

A jövő beruházási program fölött a bizottság napirendre akart térni. Balogh Károly azonban a következőkre hívta föl a bizottság tagjainak a figyelmét:

— Mit szólnának az urak ahhoz — mondták — ha egy nagy külföldi tőkecsoport 16 milliót — kevesebbet nem — ajánlana föl a városnak.

— Halljuk a feltételeket!

— Három részletben folyósítaná ezt az összeget és a kamatokat csak a folyósított összeg után kellene fizetni. A kölcsön ötven éves kölcsön lenne 5.25 százalékos annuitással, 96-os árfolyam mellett.

— Brilliáns ajánlat! — mondták a bizottság tagjai.

— Tehát ha ilyen ajánlat érkezik, azt a bizottság elfogadja. Már most kérdezem a bizottságtól, szükségesnek tartja-e a vízvezeték és az általános csatornázás kiépítését.

— Elsősorban az új kórházat, — mondták egyhangulag.

— Szükségesnek tartja-e a vásárcsarnok fölépítését? — kérdezte tovább a pénzügyi tanácsos.

— Föltétlenül.

— A tanyai vasutat?

Ennél a kérdésnél a vélemények már nem voltak egészen egyöntetűek. Akadtak, akik azt mondták, hogy nem, a bizottság többsége azonban a tanyai vasút kiépítését is sürgősnek mondták ki.

Az előadó tanácsos azt akarta elérni ezekkel a kérdésekkel, hogy a bizottság elvi kijelentéseket tegyen. Elvben tehát hozzájárult a tizenhat milliós kölcsön felvételéhez azok mellett a feltételek mellett, amiket az előadó felsorolt.

Ezután Balogh Károly jelentette, hogy az ötszáz milliós államkölcsön prospektusai nyilvánosságra kerültek és Szegedet is felhívította a kormány, hogy jegyezzen a kibocsátandó kötvényekből. Az előadó azt javasolta, hogy az alapítványi tőkéket, mint egy százötvenezer koronát, a kötvényekbe fektesse bele a város annál is inkább, mert az alapítványoknak ez a tulajdonképpeni rendeltetésük. A bizottság hozzájárult az előadó javaslatához és ilyen értelmű javaslatot terjeszt a tanács utján a közgyűlés elé.

A bizottság ülésén résztvettek: Bokor Pál helyettes polgármester, Balogh Károly